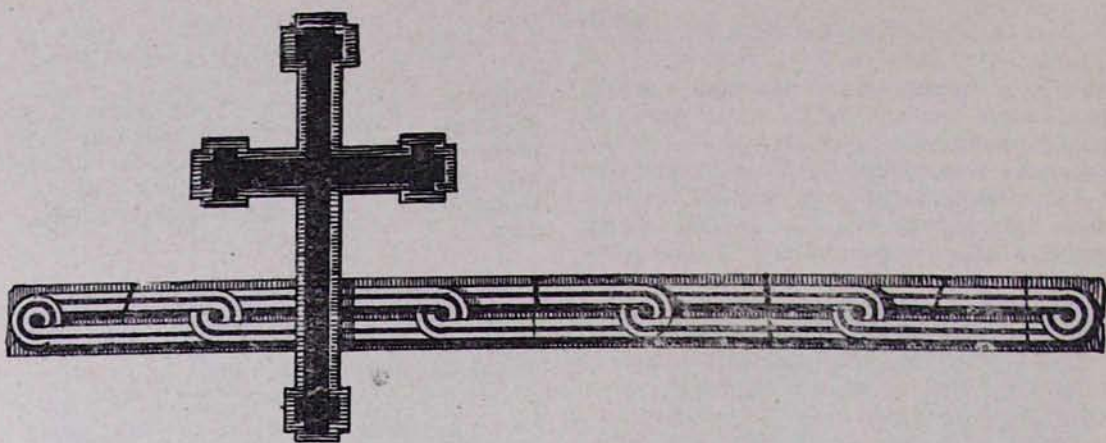

ՀԱՆԳԻՍՏ
Տ. ԿՈՄԻՏԱՍ ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՏԵՐ-ՍՏԵՓԱՆՅԱՆԻ
(1925—1980)

Ծանր հիվանդությունից հետո, դեկտեմբերի 3-ին, չորեքշաբթի օրը, 55 տարեկան հասակում, ի Տեր հանգյալ Գերագույն հոգևոր խորհրդի անդամ և Արարատյան թեմի առաջնորդական փոխանորդ Տ. Կոմիտաս արքեպիսկոպոս Տեր-Ստեփանյանը:

Նրա վաղաժամ մահով մեծ կորուստ կրեց Մայր Աթոռն ու միաբանությունը:

Հանգուցյալ արքագանը (ավագանի անունով՝ Ստեփան) ծնվել էր 1925 թվականին, Դամասկոսում (Սիրիա) և ապա ծնողների հետ վերահաստատվել Ալեքսանդրետի՝ երբեմնի պատմական Հայոց ծոցի Սովուգ-Սու գյուղում, ուր և անցել է նրա մանկությունը:

Մանավանդ վաղ հասակից Ստեփանը զրկվում է ծնողական գուրգուրանքից և որք մեծանում՝ ճաշակելով որթության դառնությունն ու զրկանքները:

1938—39 թվականներին երբ Ալեքսանդրետի հայահոծ շրջանը (այժմ՝ Սանջակ) ֆրանսիական իշխանությունների որոշումով անջատվելով Սիրիայից, անարդարորեն հանձնվում է Թուրքիային, և սկսվում է հայկական մի նոր տարագրություն, Ստեփանը ևս հայ գաղթականների հետ ապաստան է գտնում Լիբանանի հյուրընկալ մայրաքաղաք Բեյրութում, ուր նա շարունակում է իր կիսատ մնացած մաթակրթարանի ուսումը, Արգարյան ազգային վարժարանում:

1941 թվականին նա ընդունվում է Երու-

սաղեմի Սրբոց Հակոբյանց վանքի Ժառանգավորաց վարժարան որպես ուսանող և իր բնածին քաղցր ձայնով հմտանում մանավանդ եկեղեցական երաժշտության մեջ ու իր շուրջ ստեղծում համակրանք և հովանավորություն վանական իշխանության կողմից:

1945 թվականին ավարտում է Ժառանգավորաց վարժարանի դասարանական քաժինը և սարկավագ ձեռնադրվում Տ. Կյուրեղ պատրիարքի օրոք: Երկու տարի հետևում է ընծայարանի եկեղեցական, մասնագիտական դասընթացներին:

1947 թվականի օգոստոսին Բեյրութից ներգաղթում է Հայրենիք և լուսահոգի Տ. Գևորգ Զ կաթողիկոսի բարեհաճ կարգադրությամբ ընդունվում է որպես սարկավագ միաբան Մայր Աթոռի:

1951 թվականին Սեփական սարկավագը կուսակրոն քահանա է ձեռնադրվում՝ վերանվանվելով Տ. Կոմիտաս արքեպիսկոպոսի ձայնեղ հոգևորականի առաջ քացվում է հոգևոր ծառայության գործունեության լայն ուղի: Նա նշանակվում է Ս. Գեղարդ վանքի վանահայր, ապա՝ հոգևոր հովիվ՝ 1951—1956 թվականներին Բաքվի և Թբիլիսիի հայոց եկեղեցիներում:

1956 թվականի հունվարից Տ. Տ. Վազգեն Ա կաթողիկոսի կողմից նշանակվում է Ծիրակի թեմի առաջնորդ և 1957-ին՝ վրահայոց թեմի առաջնորդ, պաշտոն, որը վարում է մինչև 1971 թվականը: 1972 թվականին նշանակվում է Արարատյան թեմի առաջնորդական փոխանորդ և Գերագույն հոգևոր խորհրդի անդամ:

1957 թվականի նոյեմբերի 24-ին Վեհափառ Հայրապետից Մայր տաճարում եպիսկոպոս է ձեռնադրվում՝ օծակից ունենալով Տ. Ասողիկ եպս. Ղազարյանին և Տ. Բաբգեն եպս. Վարժապետյանին:

Հանգուցյալ սրբազանը իր բարեմյույն բնավորությամբ, որպես Մայր Աթոռի խոստովմալից բարձրատիճան հոգևորականներից մեկը, իր նվիրումով ու եռանդով ծառայել է Մայր Աթոռին, Հայ Եկեղեցուն արդարացնելով Հայոց Հայրապետի բարձր վստահությունը իր անձի հանդեպ:

Մայր Աթոռը դեռևս նրանից սպասում էր նոր ծառայություններ, երբ մահը անակրկալորեն կտրեց նրա օգտակար կյանքի թելը:

Հանգուցյալ սրբազանի վերջին օծումը կատարվում է Երևանի Ս. Սարգիս եկեղեցում, ուրբաթ օրը՝ ձեռամբ Մայր տաճարի լուսարարապետ Տ. Հուսիկ արքեպ. Սանթրյանի:

Օրվա Հանգստյան սուրբ պատարագը մատուցում է Արարատյան թեմի առաջնորդական փոխանորդի փոխանորդ Տ. Գարեգին արք. Ներսիսյանը, որը և իր դամբանական քարոզում ներկայացնում է Տ. Կոմիտաս արքեպ. Տեր-Ստեփանյանի կյանքը՝ վեր հանելով նրա թեմական քեղմավոր գործունեությունը, մանավանդ Արարատյան թեմի առաջնորդական փոխանորդի պատասխանատու պաշտոնում:

Ժամը 15-ին հանգուցյալ սրբազանի դագաղը փոխադրվում է Էջմիածին, Ս. Գայանե վանքի եկեղեցի, ուր և կատարվում է Հոգեհանգստյան կարգը:

Արարողությանը ներկա է Վեհափառ Հայրապետը՝ շրջապատված Մայր Աթոռի միաբաններով, Գերագույն հոգևոր խորհրդի անդամներով:

Արարողությանը ներկա է նաև ՀՍՍՀ Միմիստրների խորհրդին առընթեր Հայ Եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահի տեղակալ պրն. Անդրանիկ Հասրաթյանը:

Արարողության ավարտին, հանուն Գերագույն հոգևոր խորհրդի, «Էջմիածին» ամսագրի խմբագիր Արթուր Հատիսյանը հանգուցյալին հրաժեշտի խոսք է ասում:

Այնուհետև Վեհափառ Հայրապետը հրաժեշտ է առնում հանգուցյալ սրբազանից ու վերադառնում Վեհարան:

Եկեղեցական թափոթով Տ. Կոմիտաս արքեպիսկոպոսի դագաղը դուրս է բերվում եկեղեցուց: Ս. Գայանե վանքի միաբանական գերեզմանատանը ամփոփվում է անյունը հանգուցյալ սրբազանի:

Կիրակի օրը, դեկտեմբերի 8-ին, ս. պատարագից հետո, Վեհափառ Հայրապետի նախագահությամբ կատարվում է հոգեհանգստյան կարգ:

Տ. Հուսիկ արքեպիսկոպոսը, հանուն Մայր Աթոռի միաբանության, ցավակցություն է հայտնում Հայոց Հայրապետին՝ միաբանության կրած մեծ կորստի համար, և երկար կյանք ու քաջառողջություն մաղթում Հայոց Հայրապետին:

Ժամը 14.30-ին վանական սեղանատանը հոգեհաշ է տրվում, որին ներկա են լինում նաև հանգուցյալ սրբազանի հարազատները:

Վեհափառ Հայրապետը «Հոգաց» է արտառանում Տ. Կոմիտաս արքեպիսկոպոսի հոգու խաղաղության համար և օրհնում նրա հիշատակը՝ մաղթելով, որ այն կենդանի մնա Մայր Աթոռում և միաբանության անդամների սրտերում: